

Matthias Benoni Hering

**Ad Sacrum Pentecostes Festum Pie Celebrandum, Cives Academiae ... Excitans,
Spiritus Sanctus Libertates Christianae Vindicem, 2 Cor. III. 17. Sistit**

Rostochii: Typis Io. Iac. Adleri, [1749?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1004035993>

Druck Freier Zugang

J. 512.

—
1749 Pfingsten

~~A-1256. 302~~

22 1749
RECTORE 'ACADEM. MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO FRIDERICO,
PRINCIPE HEREDITARIO MECLENBURGICO,
VANDALORVM, SVERINI AC RACEBURGI, COMITE SVERINENSI,
TERRARVM ROSTOCHII ET STARGARDIAE
DOMINO,
DOMINO NOSTRO ELEMENTISSIMO.

AD
SACRVM PENTECOSTES FESTVM
PIE CELEBRANDVM,
CIVES ACADEMIAE OMNES SINGVLOSQVE
EXCITANS,

**SPIRITVM SANCTVM
LIBERTATIS CHRISTIANAE
VINDICEM,**

2 COR. III, 17.

SISTIT,

HODIERNVS ACADEMIAE PRO RECTOR,
MATTHIAS BENONI HERING,
I. V. D. COD. DVCAL. PROF. PVBL. ORDIN. ET CONSISTORII
DVCALIS CONSILIARIVS.

ROSTOCHII,

Typis IO, IAC, ADLERI, SEREN. PRINC. AVL. & ACAD.
Typographi,

M. 1256 302

Admirandam illam visibilem gloriosamque Spiritus S. in Apostolos primaeque Ecclesiae fideles effusionem, *Act. II. 1. sq.* dum meditari sacra haec pentecostalia iubent, in eo praecipue, CIVES ACADEMIAE OPTIMI, opera nostra collocanda videtur, ut & ipsius huius gratiosae effusionis, & sanctissimarum Spiritus diuini operationum salutare felicesque fructus mentibus nostris altius infigamus. Non equidem iam cuncta, quorum summa Numinis in nos misericordia, per Spiritum gratiae suae compotes nos reddit beneficia recensere, neque subtilius oeconomica illius officia, quaeque ex iis dona oriuntur diuersa, distinguere animus est, quippe quod ab iis, qui locum hunc dogmatica tractatione absoluunt, fieri consuevit, atque latius exponitur. Tanta namque sunt eaque tot innumera, quae nos regenerando, *Ioh. III. 5.* viuificando, *Rom. VIII. 2.* conuertendo, *2 Cor. IV. 13.* renovando, *Tit. III. 5.* ad bonum omne impellendo excitandoque *Rom. VIII. 14.* dona spiritualia nobis confert atque impertitur, & a quibus varie subinde in ipso s. codice denominatur, ut agitatione animi sollicita vix attingere ea, complecti plane haud possumus. Atque diligentiori perpetuaque consideratione digna haec censere nos eo magis oportet, quo certius constat, sine sanctissimi Spiritus gratiosissima operatione, neque boni aliquid, neque proficui ad salutem a nobis vnquam proficisci posse, cum ipse fidei salutaris princip-

cipium atque fons sit, *Eph. I. 17. 19.* ipseque nos in omnem veritatem ducat, *Ioh. XVI. 13.* vt vbique ita in omni fidei nostrae vitaeque spiritualis negotio, quantum gratia Spiritus S. valeat efficiatque, clare satis eluceat.

Ad haec summa amplissimaque gratiae Spiritus S. dona non immerito referimus absolutionem illam a seruitute legis atque libertatis Christianae vindicationem, quam diuus Paulus ipse *2 Cor. III. 17.* tribuit, in quam potissimum iam mentem nostram dirigere decreuimus. Qua in meditatione vt eo cautius procedamus, vtque firmiori cuncta nitantur fundamento, quare salutarem hanc *ἐλευθερίαν* Spiritui S. vindicemus, tradere nostrique asserti rationes exponere placet, praesertim cum circa eundem praesentem locum interpretum sententiae non omnino consentiant. (*) Et hic quidem scopum S. Scriptoris, quem per totum hoc caput praefixum sibi habet, anxie indagare velle, adeo opus non est, vt potius statim appareat, beatissimum vere fidelium statum, in oppositione ad τὸ κάλυμμα, quo iudeorum praecepta secuti, tenebantur, cuius *v. 15. 16.* expresse mentionem facit, eundem praedicare, atque illius prae hoc praestantiam fidelibus suis commendare innuereque. Neque id Apostolo solum sufficere videtur, quod discrimen nouum inter vetusque foedus, quorum hoc litterae, illud Spiritus esse, dicit, *v. 6.* intercedens, doceat explicetque, sed ad beatissimam illam ex hoc in illud transgressionem viam simul pandit, monstratque, *ἐπιστρέφην* nempe *πρὸς κύριον*, qua, velamine illo legis tandem ablato, ad lumen Spiritus accessus patet.

Haec autem conuersio, tanquam vnicum ex his tenebris feliciter eluctandi medium ea nobis hic praesertim facie obiicitur, qua terminus ad quem, vt ita loquamur, vel si mauis, obiectum,

(*) b. WOLFIVS, *Cur. Phil. ad h. l.* quadruplici ab interpretibus significatu obuiam hic vocem *πνεῦμα* sumi, notat, dum alii *vim diuinam*, alii *diuinam Christi naturam*, alii *Euangelium*, quod & b. LANGIO, *im Apostolischen Licht und Recht ad h. l.* arridet, alii *Spiritum S.* intelligunt, atque postremam sententiam plurimis notratum Theologorum tribuit.

ad quod fieri ipsa debet, clarius innotescit, vtpote quod ὁ κύριος v. 16. diserte appellatur, & de quo statim, quod sit τὸ πνεῦμα enunciatur. Non erit facile quisquam, qui non statim iudicaret, ad saniozem illam coelestemque euangelii Iesu Christi doctrinam, quae Legi Mosaicae veterisque testamenti oeconomiae, quatenus illa ad futurum generis humani redemptorem, iam in carne manifestatum respexerat, finem attulit, accessum, eiusque sinceram receptionem ab Apostolo hic suaderi, atque inde originem procul dubio illorum sententia traxit, qui ipsum illud Euangelium hic intelligi contendunt, quam etiam sententiam IO CRELLIVS, celebris Socinianus, (**) ex suae professionis hypothesei operose defendit fouetque. Prouti vero ex hac vocis πνεῦμα pertotum hoc caput interpretatione, cui & nonnulli nostratium, v. 6to h. c. praecipue adducti, adstipulantur, plane sibi non convenientia haud inferuntur, tamen, quamdiu vsitatio vocabulorum sensus incongrui quid haud ponit, neque deferendum eundem, vel minus vsitatum recipiendum esse, si quid recte, censemus.

Itaque Spiritum S. tertiam Deitatis personam τὸ πνεῦμα hic ab Apostolo vocari, iudicamus, idque sequentibus permoti rationibus. Eundem ad quem conuertendi erant Iudaei, Dominum, spiritum esse, aperte satis hic proponitur. Aut ergo ὁ κύριος, qui est τὸ πνεῦμα, summa erit indiuiduaeque trinitas, vt *Matth. IV. 10.* aut ipse Saluator, quemadmodum *I Cor. VI. 14.* aut is, a quo libertas oritur, Spiritus Domini, s. sanctus, cuius statim Apostolus meminit. Qui in priores sententias stabilicendas incumberent, asseri h. l. spiritualitatem numinis aut secundae Deitatis personae contendunt, necesse est, quae tamen explicatio cum reliquis Pauli propositionibus non adeo cohaerere videtur. Nisi enim fallimur, ita theses suas Apostolus coniungit, vt suadens Iudaeis conversionem ad τὸν κύριον, simul inde oriunda in conuersos commoda, illis quae ex legis Mosaicae studio profluunt, multo maiora praestantioraque, designet, atque vindicationem in libertatem eam deesse tradat, ab eo Domino proficiscentem, ad quem conuertendi erant.

Sed

(**) *Opp, Exegeticor, Tom, III. p. 211.*

Sed vero libertatis illius assertionem Spiritui Domini tribuit, quare qui hic τὸ πνεῦμα τῷ κυρίῳ vocatur, Dominus ille Spiritus erit, ad cuius gratiosas operationes se recipere Iudaeos oportebat. Sane, cur hic praecise Spiritualitas filii DEI assereretur, nulla ex textus & veritatum ab Apostolo traditarum nexu, ratio apparet, cum contra, si de Spiritu S. haec capiamus, optime omnia arctissimeque cohaereant.

Et nouum praeterea huic sententiae argumentum ex ipsa graeci sermonis natura accedit, quod IAC. CAPELLVS (***) virget, quippe quae requirit, vt substantiuum secundum potius quam primum pro subiecto sumamus, quod non pauca Scripturae exempla pariter loquuntur, (***) prouti etiam, si alia s. codicis loca, vbi spiritualitas numinis docetur, cum hoc conferamus, non minus apparet, hanc voces coniungendi rationem seruata in ipsis esse, vt posterius potius nomen subiecti vices teneat, prouti *Ioh. IV. 24.* occurrit. Hinc CAPELLVS priorem in hac propositione occurrentem articulum pro relatiuo vel emphatico, posteriorem vero pro syntactico, Spiritum eum, de quo antea sermo erat, Dominum esse, ostendentem, habet. Cui rationi, etsi summam vim, omnem oppositi excludentem formidinem non tribuamus, tamen si cum aliis simul idem euincuntibus argumentis coniungatur, non postremam ipsi potestatem assignamus.

Praecipuum autem quod huic interpretationi fauet est, quod vel ipsa fidei analogia cum eadem amicissime conspiret. Actus enim illos gratiosos, quibus fides saluifica in Saluatorem, eiusque praestitam pro nobis satisfactionem confertur, quaeque cum ea coniunguntur vel antecedentia vel consequentia, Spiritui S. in Scriptura S. appropriatiue tribui, neminem fugit, & ex ipsa Scriptura *Ioh. XIV. 26. XV. 26. 2 Thess. II. 13.* & alibi soepius, constat. Quare cum Apostolus, Iudaeos ad fidem hanc impellere, salutaremque illam μεταμόρφωσιν commendare nititur, ad eum ipsos ablegat, qui gratiae huius salutisque fons est, & ad quem officii

(***) In Critic. sacror. Tom. V. p. 330.

(***) e. g. *Ioh. I. 1.* vbi Reu. HEVMANNI versio omnino probanda: *la das Wort war Gott.*

ficii Evangelici potestas, vis & efficacia refertur *Actor. XX. 28.* Spiritum S. Licet ergo non cum *Theodoreto* (****) *pro inscitia & impudentia pleno* ducamus, si quis DEum hic τὸ πνεῦμα non autem Spiritum S. τὸν κύριον appellari opinetur, tamen ipsi eius sententiae subscribendum esse censemus, neque improbamus idcirco *Illustriss. Comitis a ZINZENDORF* harum vocum versionem (****) ita fluentem: *Dieser Herr ist der Geist Gottes*, cum sic & Socinianorum argumento, quod tam raro Spiritus S. in Scriptura nominibus DEO tributis appelletur, ex hoc dicto obex ponatur, quod grauitur laudatus CAPPELLVS l. c. notauit.

Est itaque Spiritus S., quem nobis Apostolus libertatis vindicem proponit, adiiciens, ὁ δὲ τὸ πνεῦμα κύριος, ἐκείνῃ ἐλευθερία, atque haec ipsa ἐλευθερία felicissima illa sors est, ad quam conuersione adspirare Iudaeos iubet. Vix latius, quid hic loci per libertatem illam intelligatur, deducere opus erit, dum neminem facile inuentum iri confidimus, qui non ex eo, quod a Spiritu S. ipsa proficiscatur, concluderet, talem illam intelligi, qualis sanctissimo hoc Spiritu digna est, qualisque fidei indoli vel maxime congruit, & exinde, quod a Mosaicae legis iugo illa praecipue fiat, iudicaret, quid per eam praesertim inferatur. Sic vero non liberationem a vitiis omnibus, quod GROTIUS visum fuit, intelliget, quippe quae, siue possibilitas in peccata ruendi, siue peccata actualia, vitiorum nomine veniant, in fideles cadere omnino non potest, *Rom. VII. 14. sq.* Neque liberatio ab obligatione ad LL. diuinarum strictissimum studium, qua nihil nisi effrenis licentia poneretur, hic innuitur, cum libertas illa, cuius fides nos participes reddit, prauis voluptatibus non indulgeat, *Gal. V. 13.* vt potius nos diuinae voluntati maxime obediens reddat, libertate hac malitiam non tegentes *1 Petr. II. 16.* In eo vero ἐλευθερία haec quam Spiritus S. operatur praecipue vertitur, quod qui vera genuinaque fide ad Christum se recipiunt a dura illa legum ceremoniarum coactione, per Christum cuius illae typus erant, sublata, *Rom. X.*

(****) *Opp. edit. Paris. 1642. Tom. III. p. 224.*

(*****) *Im abermahligen Versuch einer Uebersetzung des N. T.*

X. 4. absoluti vivant, *Gal. V. 1.* legi quidem subditi, quippe quam doctrina Euangelica non tollit, sed stabilit, *Rom. III. 31.* non autem ei, qua τὸ κάλυμμα obiiciebatur, Mosaica, sed illa quae est fidei *Rom. III. 27.* Praeterea libertas haec solutos nos reddit ab illa peccati servitute, cuius Paulus *Rom. VI. 18.* meminit, & per quam lex paedagogus fuit, cui fides in Christum apprehensa nos subtraxit *Gal. III. 25.* sicque nos libertati restituit, ut iam sponte proprioque ausu iustitiae existentes servi, sanctissimam DEI voluntatem sequamur, eique satisfacere nitamur. Atque hanc libertatem Apostolus inter praecipuos suae ad salutarem doctrinam conversionis fructus & emolumenta refert, quos *lex Spiritus, qui est in Christo*, ipsi contulerat, *Rom. VIII. 2.* & quam ipsa a damnatione gloriaeque filiorum DEI *v. 21.* libertas sequitur. Haec, quae liberationi cuius Paulus meminit, tribuenda veniunt, satis confirmant, Spiritui S. eandem vindicandam esse adscribendamque. Nam Apostolo teste ex conversione ad Dominum illa oritur, cunctorum memoratorum donorum fonte largissimo. Illam enim conversionem actus gratiae Spiritus S. applicatricis omnes involuere eo minus dubitandum est, cum Apostolus *Rom. VII. 6.* diserte doceat, quod *liberati a lege in novitate Spiritus*, qua innovationem illam spirituales, *Col. III. 10.* intelligit, ambulent, & novus homo, *Ephes. IV. 24.* novaque creatura fiant. *2 Corinth. V. 17.* Quae omnia, cum ad Spiritum S. tanquam horum omnium efficientem causam spectent, *Tit. III. 5. 6.* eo apertius euincunt, eundem huius libertatis Christianae principium esse vindicemque.

Non immerito verò hoc tempore, quo gratiosis Spiritus S. operationibus cunctas mentis curas impendere nos oportet, haec meditamus, quippe quae ad gratitudinem erga tantum benefactorem, ad sollicitam cautamque vitam spirituales ducendi rationem, ad fidei virtutumque christianarum confirmationem non potestremum nobis praebent incitamentum. Nemo tam parum de se ipso suaeque felicitate sollicitus inuenietur, qui tanta Spiritus S. collata in immerentes, omnique propria praestantia destitutos beneficia maximi non faceret, quique non, cum ab ipso Spiritu ea proficiscantur, qui & velle & perficere in nobis operatur, lubens
ei

ei obtemperaret, quo iis largiter fruatur. Enim vero hoc est, quo absoluitur ea, quae DEO placet mentis gratitudo, si ipso opere nos ei obediētes praestamus. Liberavit nos semel ab ira maledictioneque legis, quaeque ex ea profluit, damnatione; quidni ergo studeamus, quo in hac felicitate persistentes serui legis literaeque nunquam iterum euadamus, qua infelici commutatione facta, vita orbatī, nosmet denuo morti spiritali obnoxios redderemus. Et cum penitus vel per ipsam conuersionem inclinatio in mala prauaque ex animo nostro haud eiiciatur, neque liberatio haec spiritalis omnem peccandi pronitatem a nobis excludat, peccata vero nos a DEO seiungant, id sedulo caueamus, ne ex *κοινωνία* Spiritus S. 2 Cor. XIII. 13. excidentes, seruos nos sistamus peccati in mortem, Rom. XVII. 16. sed conseruemus potius eandem foueamusque, quo in nobis habitat tanquam in templo suo. Rom. VII. 11. 1 Cor. VI. 19. Hoc itaque agamus, CIVES ACADEMIAE OPTIMI, atque qui *non sub lege, sed sub gratia sumus*, Rom. VI. 14. gratia hac nunquam nos indignos reddamus *nec contristemus Spiritum Sanctum DEI, in quo signati sumus in diem redemptionis.* Ephes. IV. 30.

P. P. SVB SIGILLO ACADEMICO,
FER. I. PENTECOSTES. A, R, S, CXCXCCXXXVIII,

